

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๓๙๓

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....14212
รับที่(อีเมล).....
วันที่ 8 ส.ค. 2564 9.44

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งล่องลำนํ้า

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือเสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) เห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ข้อมูลการนำเสนอปัญหาสิ่งล่องลำนํ้าและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งล่องลำนํ้า
๓. วิดีทัศน์และบทบรรยายเรื่องปัญหาสิ่งล่องลำนํ้าและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา
สิ่งล่องลำนํ้า

ด้วยกระทรวงคมนาคมโดยนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้เดินทางไปตรวจราชการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อตรวจสอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งล่องลำนํ้าบริเวณจุกเสม็ด - บางเสร่ - ชายหาดพัทยา ตามมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้กรมเจ้าท่าจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า ตามแผนบูรณาการมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ จึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ โดยเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่สอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) กำกับการบริหารราชการกระทรวงคมนาคมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ รับทราบมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ และแผนการบูรณาการมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า จำนวน ๕ แผนงาน ของกระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่า ดังนี้

- (๑) โครงการสำรวจจัดทำแผนที่ และรายละเอียดสิ่งปลูกสร้างสิ่งล่องลำนํ้าทั่วประเทศ
- (๒) การแก้ไขสิ่งล่องลำนํ้าที่ไม่ได้รับอนุญาต
- (๓) การป้องกันการปลูกสร้างสิ่งล่องลำนํ้าโดยผิดกฎหมาย
- (๔) การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย
- (๕) การรณรงค์และประชาสัมพันธ์

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบความคืบหน้าผลการดำเนินการตามแผนบูรณาการมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนํ้า ปัญหาสิ่งล่องลำนํ้า และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งล่องลำนํ้า ก่อนกระทรวงคมนาคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

/ ๓. สาระสำคัญ ...

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และแผนบูรณาการมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของกระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่า และเพื่อแก้ไขปัญหาล้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ กระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่า จึงได้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ จัดทำโครงการสำรวจจัดทำแผนที่และรายละเอียดสิ่งปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินโครงการ เป็นการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และจำแนกสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ได้รับอนุญาตและที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อนำมากำหนดแนวเขตทางน้ำให้มีความชัดเจน รวมทั้งเป็นมาตรการในการควบคุมและป้องกันการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำโดยผิดกฎหมายปัจจุบัน มีการดำเนินการ ๓ ระยะ ระยะที่ ๑ เสร็จสิ้นแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ระยะที่ ๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ปัจจุบันมีผลการดำเนินงาน ร้อยละ ๓๘ และระยะที่ ๓ ได้รับจัดสรรงบประมาณแล้วอยู่ระหว่างเริ่มดำเนินการ

๓.๒ ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้มีความเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ทางน้ำสาธารณะที่เพิ่มมากขึ้น (จากเดิมระหว่างโทษ “ปรับไม่น้อยกว่าตารางเมตรละ ๕๐๐ ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท” เป็น “จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่น้อยกว่าตารางเมตรละ ๑,๐๐๐ ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับรายวันวันละไม่เกิน ตารางเมตรละ ๒๐,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ย่ำยีลำน้ำ”) ยกเลิกการอนุญาตย้อนหลังให้แก่สิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกำหนดให้สันนิษฐานว่าเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าท่าผู้ใดได้รับแจ้งเกี่ยวกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่มีชอบด้วยกฎหมายแล้วไม่ดำเนินการตามกฎหมายเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๓.๓ ดำเนินการกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ที่ปลูกสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตและได้รับอนุญาต

๓.๓.๑ ขึ้นทะเบียนสิ่งปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่สร้างก่อนวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ โดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าตอบแทนรายปีสิ่งล่วงล้ำลำน้ำในกรณีนี้ ตามประกาศกระทรวงคมนาคมที่ออกตามความนัยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๓.๒ ออกใบอนุญาตให้สิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ปลูกสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือสร้างไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ซึ่งได้แจ้งต่อกรมเจ้าท่าตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ทั้งนี้ ได้มีการแจ้งสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อกรมเจ้าท่า จำนวน ๘๖,๙๐๖ รายการ มีการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ จำนวน ๕๙,๑๒๓ รายการ ไม่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน ๑๙,๘๙๑ รายการ และไม่อนุญาตจำนวน ๗,๘๙๒ รายการ (อีก ๑๙,๘๙๑ รายการ ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมเจ้าท่า)

๓.๔ ดำเนินคดีกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ที่ได้แจ้งต่อกรมเจ้าท่า แต่ไม่ได้รับอนุญาต โดยกรมเจ้าท่าได้ออกคำสั่งให้รื้อถอน จำนวน ๗,๘๙๒ รายการ ซึ่งอยู่ระหว่างอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์ จำนวน ๕,๓๗๘ รายการ ผู้กระทำความผิดดำเนินการรื้อถอนเองไปแล้ว จำนวน ๘๒๒ รายการ และอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จำนวน ๙๕๐ รายการ อยู่ระหว่างรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดี จำนวน ๖๘๓ รายการ คดีถึงที่สุดและศาลมีคำพิพากษาให้ดำเนินการรื้อถอน จำนวน ๕๙ รายการ

๓.๕ ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการหวงแหนรักษาทางน้ำสาธารณะให้กับประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและป้องกันการรุกล้ำพื้นที่ลำน้ำสาธารณะ โดย

- มอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ และการดำเนินคดีสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ไม่ได้รับอนุญาต และขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดเก็บค่าตอบแทนในการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยนํารายได้ดังกล่าวมาใช้ในการดูแลรักษาทางน้ำและรื้อถอน สิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ผิดกฎหมาย

- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ให้ทราบถึงโทษของการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้มีจิตสำนึกรักษ์แหล่งน้ำสาธารณะของชุมชน

- บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายกับสิ่งปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ไม่ได้รับอนุญาต ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ

- จัดทำบันทึกความร่วมมือในโครงการบ้านมั่นคงในพื้นที่ลำน้ำสาธารณะระหว่าง กรมเจ้าท่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยของคนจนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ของกรมเจ้าท่า ตัวอย่างโครงการเทศบาลตำบลหาดเล็ก องค์กรชุมชนจังหวัดตราด และจังหวัดตราด

- จัดตั้งอาสาสมัครทางน้ำในชุมชน ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัคร และเยาวชนรักษ์น้ำ และประชาสัมพันธ์ผ่านโครงการเครือข่ายอาสาสมัครและโครงการเยาวชนรักษ์น้ำ เพื่อแสวงหาแนวร่วมและ การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

- เน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีกับสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ผิดกฎหมาย โดยให้มีการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิด

๔. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ได้แก่ การรุกล้ำลำน้ำมีจำนวนมาก กำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ งบประมาณที่ไม่เพียงพอ ความร่วมมือจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ไม่มากเท่าที่ควรเป็นเหตุให้การป้องกัน การรุกล้ำลำน้ำ การบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ การตรวจตราการปราบปราม การดำเนินคดี และการรื้อถอน สิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการรุกล้ำลำน้ำเพิ่มขึ้น

๔.๒. ข้อเสนอแนะทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ดังนี้

๔.๒.๑ จัดสรรกำลังเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย การตรวจตรา การปราบปราม การดำเนินคดี และการรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ เพิ่มเติม

๔.๒.๒ ขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินการ

- จัดทำโครงการสำรวจจัดทำแผนที่และรายละเอียดสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำเพิ่มเติม ในลำคลองและทางน้ำอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมทางน้ำทุกประเภท

- จัดทำโครงการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำ

- จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับทางน้ำสาธารณะ และสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

- ดำเนินการรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ที่ได้แจ้งแต่ไม่ได้รับอนุญาตตามคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ ดำเนินคดีและรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ที่ไม่ได้แจ้งตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๔.๒.๓ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ โดยเร่งจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทางน้ำสาธารณะแก่ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าท่า เครือข่ายอาสาสมัคร และเยาวชนรักษาน้ำ และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ โดยขอจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการหวงแหนรักษาทงน้ำ ให้ประชาชนทราบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสิ่งล่องลำนน้ำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และส่งเสริมการมีส่วนร่วม

๔.๒.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน โดยเร่งจัดทำโครงการฝึกอบรมและเพิ่มเครือข่ายอาสาสมัครและเยาวชนรักษาน้ำให้ครอบคลุมการดูแลรักษาทางน้ำสาธารณะทั่วประเทศ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายอาสาสมัครและเยาวชนรักษาน้ำ รวมทั้งกิจกรรมของชุมชน และท้องถิ่นในการดูแลรักษาทางน้ำ

๔.๒.๕ บูรณาการหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนน้ำ เช่น กระทรวงมหาดไทย ศรชล. กรมการปกครอง กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ กรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกันในการตรวจตราและบังคับใช้กฎหมาย

๔.๒.๖ ประสานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำเงินค่าตอบแทนรายปีสิ่งล่องลำนน้ำที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้มาสนับสนุนการตรวจตราและการรื้อถอนสิ่งล่องลำนน้ำ

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ - ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบความคืบหน้าการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งล่องลำนน้ำ ปัญหาสิ่งล่องลำนน้ำ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาล่องลำนน้ำ ตามที่กรมเจ้าท่าเสนอ เพื่อให้กระทรวงคมนาคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

กรมเจ้าท่า

สำนักความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมทางน้ำ (นายภานุมาศฯ)

โทร. ๐ ๒๒๓๔ ๑๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๘๒ ๒๓๐๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ safenvi@md.go.th

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (พิมพาฯ)

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๓๐๕๖ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๐๘๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pimpask@gmail.com